

POLITIET

MOTTATT

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Dato
201402210	2014/00538-2 008	15.08.2014

Hørings svar fra Politiets utlendingsenhet (PU) – Utvisning av særreaksjonsdømte utlendinger

Vi viser til epost fra Politidirektoratet (POD) av 4.7.2014, hvor POD ber om eventuell innspill til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 19.0.6.2014 innen 15.8.2014.

Departementet forslår endringer i straffeloven § 39 b, helsepersonelloven § 29 a og utlendingsloven § 72. Formålet med endringene er å legge til rette for at særreaksjonsdømte utlendinger som utvises, faktisk blir utvist og uttransportert, i den grad det er forsvarlig.

Bakgrunnen for forslaget er anbefalinger i en rapport fra februar 2012, hvor en interdepartemental arbeidsgruppe (arbeidsgruppen) foreslo større grad av tilrettelegging for utvisning i disse tilfellene. I henhold til relevante menneskerettighetskonvensjoner og utlendingslovens bestemmelser, skal utvisningsvedtak gis forrang foran dom på overføring av tvungen psykisk helsevern.

Kjernen i problemstillingen som drøftes er om den strafferettslige særreaksjon kan *avbrytes* fordi vedkommende skal uttransporteres. Som det fremgår av høringsbrevet er *overføring til fortsatt soning* i en annen stat i praksis ikke et alternativ i disse tilfellene.

Nedenfor følger PUs innspill.

1 Innledning

PU er positive til forslagene, og deler i det vesentligste departementets vurderinger av gjeldende rett og forslag til endringer.

PU har ikke påtalemyndighet og jobber foreløpig ikke med straffesaker. Generelt arbeider vi heller ikke med utvisningssaker knyttet til ilagt straff. Derimot har vi omfattende oppgaver knyttet til identifisering og effektivering av utviste straffedømte utlendinger, herunder særreaksjonsdømte. I den sammenheng har vi et par kommentarer til høringen.

2 Identitetsproblematikk – PUs utfordringer ved iverksettelse

Politiets utlendingsenhet

Post: Postboks 8102 Dep, 0032 Oslo
Besøk: Christian Krohngate 32
Tlf: 22 34 24 00 Faks: 22 34 24 80
E-post: politiets.utlendingsenhet@politiet.no

Org. nr.: 986 210 504 mva
Bankgiro: 7694.05.10836

Identitetsproblematikk, misbruk av identiteter, bruk av falske og/eller flere identiteter representerer en betydelig utfordring for myndighetene. PU nevner at ID-problematikk har blitt et såpass omfattende problem, nasjonalt og internasjonalt at det i økende grad vanskeliggjør politiets oppgaver.

Politiet har ansvar for å avklare identitet til utlendinger for å utøve sine oppgaver i forbindelse med å sikre samfunnssikkerheten. PU har det nasjonale ansvaret for registrering og identitetsfastsettelse av asylsøkere ved ankomst. PU har i tillegg et nasjonalt ansvar for å bistå politidistriktene med kontrollvirksomhet og identitetsundersøkelser i utlendingssaker som hører inn under distriktene.

Det er store utfordringer for utlendingsmyndighetene at utlendinger som søker beskyttelse eller annen oppholdstillatelse, ankommer uten reisedokumenter. I dag tas det opp biometri av utlendinger i visse tilfeller, men biometri lagres i forskjellige databaser, avhengig av sakstype. Det gjør at utlendinger i Norge kan være registrert med forskjellige identiteter i forskjellige databaser, og på den måte kan opptre med ulike identiteter i Norge. Vi kan blant annet vise til NID – Nasjonalt ID-senter sin rapport om **Biometri og identitet**, som fastslår at behovet for en sikker identifisering og verifiseringsmetode i utlendingsforvaltningen underbygges av at stadig flere blir avslørt i identitetsmisbruk. Vi viser også til KRIPOS rapport: Den organiserte kriminaliteten i Norge - Trender og utfordringer 2011-2012.

Når det gjelder utenlandske borgere som er straffedømt og utvist, har PU erfart i flere tilfeller at den identiteten de har hatt oppholdstillatelse på, og er ilagt straff på, viser seg å være falsk. Både navn, fødselsdato og nasjonalitet/statsborgerskap kan være uriktige. PU har også erfart at utlendingen kan være straffet på én identitet i Norge, og har oppholdstillatelse på en annen identitet, dvs de har altså dobbel identitet og flere tillatelser i Norge. Det vil særlig være bruken av en annen nasjonalitet/statsborgerskap, som skaper utfordringen for særreaksjonsdømte, fordi vurdering av både utvisning og utsendelse i disse tilfellene vil være koblet opp mot den stat det er aktuelt å sende personen til, dvs oppgitt statsborgerskap. Som det fremgår av høringsbrevet på side 22 presiserer arbeidsgruppen i sin rapport at utsendelse forutsetter at vedkommende er helsemessig i stand til å kunne uttransporteres, og at vedkommende kan returneres til sitt hjemland i henhold til utlendingsloven og gjeldende menneskerettighetsforpliktelser. For ordens skyld bemerker vi at vi deler departementets vurdering om at i denne sammenheng kreves det ikke at aktuelle stater skal ha en like høy standard som det norske, at det er et rimelig utgangspunkt at ethvert samfunn må ta hånd om sine psykisk syke personer, samt at det ikke alltid er det beste alternativet for denne gruppen å bli værende i Norge.

For å illustrere utfordringer ved at utlendingen er registrert og straffet i i Norge med feil statsborgerskap, kan PU vise til en borger i Liberia som var innvilget asyl, men som senere ble utvist. Det var etter ilagt straff for grove sedelighetsforbrytelser. Våre undersøkelser viste at han ikke var borger av Liberia, men Nigeria. Et annet tilfelle gjaldt en person som sonet med identitet som borger av Somalia, men hvor han samtidig hadde en tillatelse i familiejenforening på en annen identitet, som borger av Tanzania. Vurdering av mulighet for utsendelse av særreaksjonsdømte ville kunne falle ulikt ut i disse to tilfellene.

PU's nevner derfor at det må sikres rutiner for at politidistriktene som i henhold til PODs rundskriv 2012/005 "Politiets arbeid med søknader om beskyttelse (asyl), identifisering og uttransportering av utlendinger etter utlendingsloven" har det formelle ansvaret for å følge opp

effektivering av utviste straffedømte utlendinger, på et tidlig tidspunkt undersøker mulighet for utsendelse, herunder om identitet er tilstrekkelig klarlagt, og om reisedokumenter er tilgjengelig eller kan skaffes. I dette arbeidet kan politidistriktene anmode om PUs bistand med identitetsfastsettelse og tvangsmiddelbruk. Vi nevner at fengslig forvaring jf. utlendingsloven § 106 a og b, på grunn av identitetsavklaring og unndragelsesfare, anvendes etter at utviste straffedømte løslates fra soning. De får i hovedsak opphold på utlendingsinternatet på Trandum. Når det gjelder personer som er særreaksjonsdømte, bør det vurderes om Trandum kanskje ikke vil være egnet. Vurdering av om identiteten er tilstrekkelig avklart for å få til en utsendelse, må derfor i disse tilfeller sikres gjennomført mens utlendingen fortsatt er undergitt særreaksjon.

3 Utsendelse og sikkerhet

PU nevner til slutt at ved utsendelse av straffedømte, følger det både av nasjonalrett og internasjonale konvensjoner at det er krav om ledsagelse. Ved utsendelse til hjemlandet for særreaksjonsdømte, vil det antagelig stilles større krav til sikkerheten rundt transporten. Det er blant annet fordi det er særlige omstendigheter og krav til oppdrag som kan inneholde en sykdomshistorikk. I den sammenheng viser PU til departementets forslag om endring av helsepersonelloven om utlevering av helseopplysninger til hjemlandet av samfunnssikkerhetsmessige grunner. Det støtter PU, men vi ber om en vurdering av om det er tilstrekkelig hjemmel for at all informasjonen i god tid også er formidlet til PU av sikkerhetsmessige hensyn.

Med hilsen

Kristin Ollesen Kvigne
Sjef PU

Jan Olav Frantsovold
avdelingsdirektor

Saksbehandler:
Anne Karin Storhaug
Tlf: 22 34 26 48